

במעט את המוראל ואת יכולתהביצוע של צה"ל בכלל, לא רק של גייסות האוגדה עצמם — משום שלמיתון זה היו נשואות עיני הכל, משני צידי החזית. ההתקפה הרצינית השנייה, של שרון באומי-כחף, נועדה להיפתח בדיוג, 12 שעות אחרי טל. להבקעה ברפיח היקצה צה"ל את שתי החטיבות ש- נחשבו אז עליות הצבא הסדיר — חטיבתהשיריון הר ווחיקה שבע, בפיקודו של שמואל גונן (גורודיש), והר טיבתהצנחנים הסדירה בפיקוד רסול, שאלה סופח גדוד טנקי פטון שנחשב גם הוא גדוד מובחר. הקצאת העוצבות הניבחרות הללו רק החי ריפה את הבטיחה המוראלית, כי ברור היה

בגלל מחדל אודיעיני מתוכנן - גישש ישראלי של בערפל סמיך

שאם ובמידה שיוכששו אלו, וראי שכל כוח אחר כצה"ל אף הוא צפוי לזיכשון.

טל היה מודע מאוד לבטיחה זו, והדגיש בתוקף את חשיבותה בכל שיחותיו ותדריכויו קודם הקרב. בה נמצא גם את ההסבר — והצידוק — לפקודת ההסתערות בכל מחיר" שלו אשר, בנסיבות אחרות, אסור לתת כמותה. וזו רק אחת הדוגמאות לצורך, שיעלה בכמה הזדמנויות נוספות במהלך ניתוחה של לחימת אוגדת טל, בדבר ההכרח לדון כל קרב וכל אירוע שבו על-פי שלושה קנייהמידה הנפרדים והשונים (ראה מיכתב לקורא).

שרון, אפילו רצה, לא יכזב היה להזדקק להנחיה כללית דומה, מפני שמיבצעו היה מבוסס על כיצוע המתאים במדויק לתיכנון מפורט מראש, בעוד שפקודה של "התערות בכל מחיר" מניחה מראש מצב של עירפול וני תוק אפשרי מן השליטה המיידית והישירה מלמעלה, ותכליתה לספק לכל מפקדיהמישנה, כולל הזוטרים ביותר, את ההנחיה הנחוצה גם במיקרה כזה.

שאזלי נעלם

היערכות המיצרית בפיתחת רפיח היתה ידועה, כאמור, רק בקוויה הכלליים. מובן כי עתה, לאחר מעשה, היא ידועה לנו לכל פרטיה, וכמותה גם אורח הערכתם של המצרים את דרכי-הפעולה האפשריות של צה"ל ואת התפתחות המערכה בכללה, עם הלחימה ב- סיתח-רפיח בתוכה. נביא כאן את הגתונים המדוייקים הללו, אבל בעת תיאור הקרב עצמו נצטרך לשוב ול- הזכיר לקורא כי תמונת האוייב, כפי שנצטיירה בשעת

המערך המצרי הכוח העיקרי מרכזו בדרום, בציפייה מוטעית להתקפת צה"ל שם. 3 אוגדות צה"ל — במקומן.

מעשה לעיני טל ומפקדיהמישנה שלו, לכל דרגיהם היתה שונה במעט או ברב. לפי האורח שבו חזו המיצרים את המידי המה שלאחרי-מכן היתה "מינחמת ששת-הי מים" היה צה"ל אמור לחזור כאן, בניואנס שונה, על תוכנית "קדש", שבה נעשה המאי מץ העיקרי בניזרת המרכז, באבועעייליה, עם מאמץ נוסף, שיעשה דרומית יותר.

בגיורה הצפונית, גיורת רפיח, חזו רק מאמץ מישיני ובמקום שיבקש צה"ל לחזור אל-עריש דרומה, אל ג'בל-ליבני שבעורף אבועעייליה, חישבו המצרים כי כי כוש אל-עריש יסתיע בכוח שיישלח מאבועעייליה, לי אחר הבקעה, צפונה. כיצוע המאמץ המערבתי העיקרי בחזית הדרום דווקא בניזרת רפיח הפתיע את המיצי רים.

הפעתה-בתוך-הפתעה זומנה להם גם למראה עוצמתה של אוגדת טל, אשר היתה כבדה מאוד בטנקים. הפיר- סומים השונים נוקבים במיספר של למעלה מ-250 טני קים, אשר שני שלישי מהם היו דגמי פטון (עדיין עם התותח האמריקאי של 90 מ"מ) ונסטוריון, בעל התותח הבריטי המעולה כן 105 מ"מ, המשמש מאז תותח-הטני

ערב יוסי-הכיפורים שרדה תחושה של עליונות - ערב ששת הימים היו חששות כבדים

קים הסטנדרטי של צה"ל (ושל כל צבאות המערב, לי הוציא הצרפתי). בהתאם להערכתם זו — שעליה ביססו את תוכנית ההגנה בסניי שנקראה, במקורה, תוכנית קאהר — ביצעו המיצרים דילול רציני של עוצמתם במרחב פיתחת רפיח, ממש ערב המלחמה: המג'מועה, או "הכוח הר מיוחד" של ליווא שאולי (רמטכ"ל מיצרים ביוסי-הכיפורים), שהיתה בסדר גודל של דיביזיה קטנה ועם יותר מ-50 טנקים, נמצאה מאז תחילת הזרמת הכוחות לסיני באיזור שיח-זואיד, שעל כביש רפיח-אל-עריש. מחוץ לה, ויחד עימה, הועלתה לשם גם חטיבת טנקים חדישים, ט-54.

בימים האחרונים של חודש מאי — כשבוע לפני פרוץ המלחמה — הורדה המג'מועה כי חיפזון רב הרחק דרומה, אל איזור מישווי ואדייקוריה שמוז כמתש רמון, שם נועדה לבי לום את הדירות הצפונית של צה"ל, וכך להיכון לפרוץ לכיוון ירדן, במגמה לנתק את הנגב הדרומי מישראל, זמקמה לאחרי-מכן הורדה חטיבת הטי-54 אל בורח-סנה.

תנועתו של שאזלי הן ששימשו מוקד לפולמוס שחתערור אחרי המלחמה, כאשר נטען כי אלופי צה"ל רימו את ראש-הממשלה והעלימו ממנו שהמצרי הגיב על סכסס צה"ל, והעמידו פנים שהוא טומד לתקוף.

(סופו הבלתי-מכובד של "כוח שאולי" היה, שב- ערב ה-6 ביוני נטש את כל ציורו הכבד, פנה צפונה אל קסיימה ונסוג, בצורה מסודרת יחסית אך ללא קרב, יחד עם חלקה הדרומי של דיוויזיה 2, שעליו "דילג" שרון בהבקיעו הישר אל אבועעייליה ואחרי-כך איים לנחקה, על-ידי תנועתו לכיוון נחל). מבחינת הגנת סיני בכלל חרמה הורדת שאולי לפיזור רב עוד יותר של הכוחות המצריים, שמילא היו כבר מפוצלים מדי, אבל להגנת הפיתחה נגרם מבחינת הר מיצרים, נזק חמור יותר, כיוון שבתלותו בשיח-זואיד היה שאזלי, עם כוחו הנייד והמשוריין, ממוקם אידיאלי לישם הקניית עומק למערך העיקרי של רפיח, לי

מילחמת ששת הימים לא היתה ביקניק - היו בה קרבות מרים

תיגבורו ולהנחתת מכות-נגד, ישירות ואגפיות, כלפי כל חדירה ישראלית דרכו.

המיצרים היו גם הם מודעים, ככל הנראה, ל"חור" שנבע בהיערכותם, ולכן ייעדו חטיבת-הגבורת מ כוויית ובה גם טנקים, שתתמקם בערך באותו מקום (חטיבה זו אכן החלה לנוע לגיורתה ב-5 ביוני, בליל ה-6-5 ביוני נתקלה חטיבה 7 בחלוץ הכווייתי והשמי דתהו מייד להגיע, לאחר שאחד מאנשיו פנה לברר את מקומו עם אנשי שבט).

מצרים ופלסטינים

אלם, כאמור, שהמערכים המיצריים באיזור הר פיתחה היו בוודאי חזקים יותר אילו רק חזו שהי מאמץ העיקרי של צה"ל ייפול על רפיח, אין הכוונה לקבוע כי העוצמה המיצרית שנמצאה במקום היתה מע- טה, גם בלא כל קשר ישיר לשאלה אם המאמץ הצה"לי שם יהיה ראשי או מישיני, ראו המיצרים צורך לתחזק את פינתו הצפונית-מזרחית של הצה"לאי בכוח ניכר, ומכמה סיבות.

איזור אל-עריש היה לגביהם איזור-מפתח, הן לצורך הגנת סיני והסימת הדרך הישירה והנוחה ביותר אל התעלה וממנה, והן ככספים העורפי שעניו יישען כז מאמץ התקפי שרצו לפתח מאיזור רפיח — הוא הכספים האידיאלי להתקפה אל תוך ישראל.

איזור רפיח — ומילא גם אל-עריש, מישינתו הר הכרחית — ניראו כיעדים שיש לתחזק בס כל מחיר גם מסיבות מדיניות מובהקות, משום שבהם היתה מות- נית אחיות מצרים ברצועת עזה. הוויתור עליה, מסיבות (המשך בעמוד 26)

תוכנית המיבצע (1) מאמץ עיקרי רפיח-אל-עריש. משם, ירדה אל ג'בל-ליבני. (2) מאמץ מישיני — באבועעייליה. (3) מאמץ מאבטח ו, מבודד הדדית — של חטיבת טנקים מאוגדת יפה. (4) בעוד שמצפון יורדות אוגדת טל וחטיבת ישכה מאוגדת יפה, תחזורה למרחב ג'בל-ליבני-בירח-סנה גם אוגדת שרון והחטיבה השנייה של יפה. כך יתנקז כל השיריון הישראלי, שמלכתחילה רוכז בגיורה צרה של 50 ק"מ בלבד, במרחב בו רצו המיצרים ליצב את "הקו השני" שלהם. (5) ככונת-ילה — מאמץ חסחה וחטעייה.

התחזית המצרית כך ניחשו ה- מיצרים את מיתקפת צה"ל: (1) מאמץ עיקרי — בגיורת המרכז, באמצעות הבקעה משולבת, חזיתית ואגפית (מקסימה) על מערך אבועעייליה, המלווה בהבקעת שריון. (2) מול תמד, אל "ציר הדרום". (3) מאמץ מישיני, שתכליתו גם הסחת כוחות והטעייה — בצפון. (4) כיבוש אל-עריש יעשה אחרי הצלחת ההבקעה של המאמץ העיקרי, ובסיוע כוח שיתקוף מדרום. הערכה זו, אשר לפיה נערכו המיצרים בסניי, קלעה לתוכנית שהיתה אקטוי-אלית, עד שחיסל אותה דיון עם התמנותו לשר-הביטחון.